

Υπόθεση T-196/01

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«ΕΓΤΠΕ — Κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής — Άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4253/88 — Σφάλμα εκτιμήσεως — Αρχή της αναλογικότητας — Εύλογη προθεσμία — Αιτιολογία»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (τρίτο τμήμα) της 30ής Σεπτεμβρίου 2003 II-3994

Περίληψη της αποφάσεως

1. Οικονομική και κοινωνική συνοχή — Διαρθρωτικές παρεμβάσεις — Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις χορηγούμενες για εθνικά σχέδια δράσεως — Κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΓΤΠΕ λόγω παρατυπιών — Υποχρέωση της Επιτροπής να αποδείξει την ύπαρξη παρατυπιών ως προς την υλοποίηση του σχεδίου — Υποχρέωση του δικαιούχου της συνδρομής να αποδείξει τη συμφωνία του σχεδίου με τις ισχύουσες διατάξεις — Υποχρέωση της Επιτροπής να διατυπώσει με σαφήνεια τις διάφορες αιτιάσεις με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας — Υποχρέωση ενημερώσεως και εντιμότητας βαρύνουσα τους αιτούντες και τους δικαιούχους χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΓΤΠΕ
(Κανονισμός 4253/88 του Συμβουλίου, άρθρο 24)

2. *Οικονομική και κοινωνική συνοχή — Διαρθρωτικές παρεμβάσεις — Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις χορηγούμενες για εθνικά σχέδια δράσεως — Κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΓΤΠΕ λόγω παρατυπιών — Συγχρηματοδότηση με κοινοτικούς και εθνικούς πόρους εθνικού σχεδίου — Νομικό πλαίσιο της αποφάσεως περί καταργήσεως της συνδρομής — Κοινοτικό δίκαιο — Δικαιολόγηση αντλούμενη από την υλοποίηση του σχεδίου σύμφωνα με την εθνική κανονιστική ρύθμιση — Δεν επιτρέπεται*
(Κανονισμός 4253/88 του Συμβουλίου, άρθρο 24 § 2)

3. *Οικονομική και κοινωνική συνοχή — Διαρθρωτικές παρεμβάσεις — Κοινοτική χρηματοδότηση — Δικαίωμα της Επιτροπής να ζητήσει από τους δικαιούχους κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής συμπληρωματικά στοιχεία σε σχέση με τα ήδη προσκομισθέντα*

4. *Οικονομική και κοινωνική συνοχή — Διαρθρωτικές παρεμβάσεις — Κοινοτική χρηματοδότηση — Κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΓΤΠΕ λόγω παρατυπιών — Υποχρέωση της Επιτροπής να παράσχει στον δικαιούχο της συνδρομής συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με τα επιπλέον δικαιολογητικά και διευκρινίσεις που οφείλει να παράσχει*
(Κανονισμός 4253/88 του Συμβουλίου, άρθρο 24)

5. *Οικονομική και κοινωνική συνοχή — Διαρθρωτικές παρεμβάσεις — Κοινοτική χρηματοδότηση — Κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΓΤΠΕ λόγω παρατυπιών — Υποχρέωση της Επιτροπής να επαληθεύσει την υλοποίηση του σχεδίου στην πράξη — Δεν υφίσταται*
(Κανονισμός 4253/88 του Συμβουλίου, άρθρο 24)

6. *Κοινοτικό δίκαιο — Αρχές — Αναλογικότητα — Κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΓΤΠΕ λόγω παρατυπιών — Απόφαση περί καταργήσεως της συνδρομής βαρυνόμενη μερικώς με πλάνη εκτιμήσεως — Ανύρωση της αποφάσεως στο σύνολό της — Υποχρεώσεις της Επιτροπής βάσει της αρχής της επικουρικότητας*
(Άρθρο 233 ΕΚ, κανονισμοί 2052/88 και 4253/88 του Συμβουλίου, άρθρο 23)

7. *Οικονομική και κοινωνική συνοχή — Διαρθρωτικές παρεμβάσεις — Κοινοτική χρηματοδότηση — Διαδικασία καταργήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής — Υποχρεώσεις της Επιτροπής — Τήρηση εύλογης προθεσμίας — Κριτήρια εκτιμήσεως — Παράβαση — Συνέπειες*
(Κανονισμός 4253/88 του Συμβουλίου, άρθρο 24)

1. Ναι μεν η Επιτροπή οφείλει, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων, να αποδείξει, κατόπιν κατάλληλης εξετάσεως του σχεδίου, την ύπαρξη παρατυπιών ως προς την υλοποίησή του που να δικαιολογούν την κατάργηση συνδρομής, ο δικαιούχος όμως οφείλει πάντοτε να υλοποιεί το σχέδιο όπως αυτό έχει εγκριθεί και να εξασφαλίζει την πλήρη τήρηση των όρων χορηγήσεως της συνδρομής, όπως προκύπτουν από την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής και από τα παραρτήματά της. Συνεπώς, αν η Επιτροπή, κατά την εξέταση που διενεργεί, ανακαλύψει στοιχεία που φανερώνουν την ύπαρξη τέτοιων παρατυπιών, ο δικαιούχος της συνδρομής πρέπει να είναι πάντοτε σε θέση να αποδείξει ότι το σχέδιο υλοποιήθηκε σε πλήρη συμφωνία με τις ισχύουσες διατάξεις και, μεταξύ άλλων, με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Ειδικότερα, εναπόκειται σ' αυτόν να αποδείξει το υποστατό των πραγματοποιηθεισών δαπανών, την άμεση σχέση τους με τις διάφορες προβλεπόμενες από το σχέδιο δράσεις, καθώς και ότι οι δαπάνες αυτές ήταν οι ενδεδειγμένες για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

Συναφώς, το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας έχει πρωταρχική σημασία. Συγκεκριμένα, στο εν λόγω στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, η Επιτροπή οφείλει, κατόπιν της έρευνάς της, να διατυπώσει με επαρκή σαφήνεια τις

διάφορες αιτιάσεις σχετικά με την εκτέλεση του σχεδίου, προκειμένου να παράσχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα να προσκομίσει τα προαναφερθέντα αποδεικτικά στοιχεία.

Προς τούτο, σύμφωνα με την υποχρέωση εντιμότητας που υπέχει και η οποία απορρέει από την υποχρέωση υλοποίησεως του σχεδίου σε πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να παράσχει στην Επιτροπή όλα τα δικαιολογητικά και τις εξηγήσεις που, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του σχεδίου και τους όρους χρηματοδοτήσεως που προβλέπονται στα παραρτήματα της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, θεωρεί αναγκαίες για την άρση των αμφιβολιών της Επιτροπής. Η εκ μέρους των υποβαλλόντων αίτηση και των δικαιούχων κοινοτικών συνδρομών προσκόμιση αξιόπιστων πληροφοριακών στοιχείων που να μη μπορούν να παραπλανήσουν την Επιτροπή είναι αναγκαία για την ορθή λειτουργία του συστήματος ελέγχου και αποδείξεως που έχει θεσπιστεί προκειμένου να εξακριβώνεται αν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της συνδρομής αυτής.

Επομένως, κατά την εξέταση της νομιμότητας της αποφάσεως περί καταργήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής, πρέπει επίσης να εξεταστεί αν ο δικαιούχος της συνδρομής τήρησε την υποχρέωσή του να παράσχει στην Επιτροπή όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα και τις διευκρινίσεις που, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων του σχεδίου

και των προβλεπόμενων στα παραρτήματα της προσαλλομένης αποφάσεως όρων χρηματοδοτήσεως, κρίνει αναγκαία για την επαλήθευση της ορθής εκτελέσεως του σχεδίου.

(βλ. σκέψεις 47-50)

2. Μολονότι το σχέδιο με τίτλο «Πρότυπο πειραματικό σχέδιο σχετικά με την επιτάχυνση της αποκαταστάσεως καμένων δασών στην Ελλάδα» συγχρηματοδοτήθηκε με εθνικούς πόρους και διέπεται, ως εκ τούτου, από εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η απόφαση περί καταργήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής είναι το προβλεπόμενο από το κοινοτικό δίκαιο, ήτοι, μεταξύ άλλων, το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων, αφετέρου, και η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Επομένως, ο δικαιούχος της χρηματοδοτικής συνδρομής δεν μπορεί απλώς να ισχυριστεί ενώπιον της Επιτροπής ότι εκτέλεσε το εγκεκριμένο σχέδιο σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

(βλ. σκέψη 51)

3. Η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ζητήσει από τους δικαιούχους κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής συμπληρωματικά στοιχεία σε σχέση με τα ήδη προσκομισθέντα, αν τα θεωρεί αναγκαία για να κρίνει την ορθή εκτέλεση του σχεδίου.

Συναφώς, ο δικαιούχος της συνδρομής, ως υπεύθυνος για τη διαχείριση του σχεδίου, είναι, κατ' αρχήν, αυτός που μπορεί καλύτερα να γνωρίζει ποια πληροφοριακά στοιχεία πρέπει να παράσχει στην Επιτροπή για να αιτιολογήσει τις δαπάνες που καταλογίστηκαν στο σχέδιο. Αν, σε μια ειδική περίπτωση, η Επιτροπή εκτιμά ότι, για την κατάλληλη εξέταση του σχεδίου, χρειάζεται πιο συγκεκριμένα στοιχεία από τα ήδη προσκομισθέντα, πρέπει να ενημερώσει τον δικαιούχο με επαρκή ακρίβεια ώστε να του δώσει τη δυνατότητα, πριν από το πέρας της διαδικασίας και την κατάργηση της συνδρομής, να τα προσκομίσει στην Επιτροπή.

(βλ. σκέψεις 112-113, 116)

4. Η έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ των καθηκόντων που προβλέπει η σύμβαση εργασίας ενός προσώπου που εργάζεται για σχέδιο χρηματοδοτούμενο με κοινοτικούς πόρους και των καθηκόντων που πράγματι εκτέλεσε το πρόσωπο αυτό,

για τα οποία καταλογίζονται οι σχετικές δαπάνες, δεν συνιστά αδιάσειστη απόδειξη υπέρθεως παρατυπίας υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων.

λάβει μέτρα επιστροφής της χρηματοδοτικής συνδρομής, αν, όπως ορίζει η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου, από την εν λόγω «εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής», αναφέρεται ρητά σε παρατυπίες που αφορούν τις συνθήκες εκτέλεσης της χρηματοδοτούμενης δράσεως, περιλαμβανομένων και των παρατυπιών κατά τη διαχείρισή της.

Η Επιτροπή δεν μπορεί βεβαίως να προσάπτει στον δικαιούχο κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής ότι δεν υπέβαλε έγγραφα που να δικαιολογούν τα έξοδα αποστολής προσώπου εργαζομένου για σχέδιο χρηματοδοτούμενο με κοινοτικούς πόρους σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου, χωρίς να διευκρινίσει με μεγαλύτερη ακρίβεια ποια δικαιολογητικά στοιχεία και ποιες συμπληρωματικές διευκρινίσεις οφείλει να παράσχει το προσφεύγον.

Συνεπώς, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι κυρώσεις του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 τυγχάνουν εφαρμογής μόνον όταν η χρηματοδοτούμενη δράση δεν υλοποιήθηκε εν όλω ή εν μέρει.

(βλ. σκέψεις 132, 138)

5. Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων, το οποίο προβλέπει ότι η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να

Επομένως, το εν λόγω άρθρο 24 δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή, όταν διαπιστώνει σημαντικές παρατυπίες στη διαχείριση μιας πράξεως, οφείλει, πριν από την κατάργηση της συνδρομής, να εξετάζει σε κάθε περίπτωση αν η ενέργεια πράγματι υλοποιήθηκε.

(βλ. σκέψεις 205-208)

6. Λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των χορηγούμενων από την Κοινότητα συνδρομών, η υποχρέωση τηρήσεως των χρηματοοικονομικών όρων που προβλέπει η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής συνιστά, όπως και η υποχρέωση υλικής εκτελέσεως του σχεδίου, μία από τις ουσιώδεις δεσμεύσεις του δικαιούχου και αποτελεί, ως εκ τούτου, προϋπόθεση για τη χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής.

Κατ' αρχήν, όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο δικαιούχος κοινοτικής συνδρομής είχε καταλογίσει στο οικείο σχέδιο δαπάνες για τις οποίες δεν είχε αποδείξει ούτε την ύπαρξη άμεσου δεσμού με το σχέδιο ούτε ότι ήταν οι ενδεδειγμένες, μπορεί να καταργήσει τη χορηγηθείσα συνδρομή. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή μπορεί ευλόγως να θεωρήσει ότι οποιαδήποτε άλλη κύρωση, πλην της πλήρους καταργήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και της αναζητήσεως των καταβληθέντων από το ΕΓΤΠΕ ποσών, θα ενείχε τον κίνδυνο να αποτελέσει πρόσκληση για τη διάπραξη απάτης, καθόσον οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα έμπαιναν στον πειρασμό είτε να διογκώνουν πλασματικά το ποσό των δαπανών που καταλογίζονται στο σχέδιο, προκειμένου να αποφύγουν την εκπλήρωση της υποχρεώσεως συγχρηματοδοτήσεως και να επιτύχουν τη μέγιστη προβλεπόμενη στην απόφαση περί χορηγήσεως παρέμβαση του ΕΓΤΠΕ, είτε να παρέχουν ψευδείς πληροφορίες ή να προβαίνουν στην απόκρυψη ορισμένων στοιχείων, προκειμένου να λάβουν χρηματοδοτική συνδρομή ή να επιτείνουν τη σημασία της χρηματοδοτικής συνδρομής της οποίας ζήτησαν τη χορήγηση, με μόνη αρνητική συνέπεια να επανέλθει η συνδρομή αυτή στο επίπεδο που προσδιορίζεται λαμβανομένου υπόψη του υποστατού των δαπανών στις οποίες υπεβλήθη ο δικαιούχος και/ή

λαμβανομένης υπόψη της ακρίβειας των πληροφοριών που ο εν λόγω δικαιούχος παρέσχε στην Επιτροπή.

Εντούτοις, όταν η απόφαση περί καταργήσεως κοινοτικής συνδρομής ακυρώνεται στο σύνολό της, μολονότι πάσχει πλάνη εκτιμήσεως μόνον ως προς ορισμένες από τις παρατυπίες που διαπιστώθηκαν, εναπόκειται στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 233 ΕΚ, λαμβανομένων υπόψη όσων κριτήθηκαν σε σχέση με τις παρατυπίες αυτές, να αποφασίσει, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, αν πρέπει να καταργηθεί η συνδρομή ή να ληφθεί άλλο μέτρο όσον αφορά το σχέδιο.

(βλ. σκέψεις 220, 222-226)

7. Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων, δεν προβλέπει ειδικές προθεσμίες που να πρέπει να τηρήσει η Επιτροπή στο πλαίσιο διαδικασίας για την κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής.

Βάσει γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου, η Επιτροπή οφείλει να τηρεί, στο πλαίσιο των διοικητικών της διαδικασιών, εύλογη προθεσμία, η διάρκεια της οποίας εκτιμάται σε σχέση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως και, μεταξύ άλλων, από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, τα διάφορα διαδικαστικά στάδια, το περίπλοκο της υποθέσεως καθώς και τη σημασία της για τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη.

Εντούτοις, η παραβίαση της αρχής της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας, εφόσον αποδειχθεί, δεν επιφέρει αυτομάτως την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 228-230, 233)